

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านหนองเกิด ตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าชาัง จังหวัดลำพูน

ผู้เขียน

นางสาวทิวารรณ ชัยชา

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมุขย์กับสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุเกียรติ ดีสุวรรณ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. อนุรักษ์ ปัญญาณุวัฒน์ กรรมการ
รองศาสตราจารย์ พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านหนองเกิด ตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าชาัง จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ เพื่อ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา และทำการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ดังกล่าว โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การศึกษานี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยรวมรวมผลการศึกษาจาก การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การจัดประชุมเวที ชาวบ้าน การเก็บข้อมูลชุมชนแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มย่อยและการใช้แบบประเมินผล ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ร่วมกับวิธีการเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการวิจัยที่ระดับ การมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการพัฒนารูปแบบ คือ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์พิจารณาสภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมภายใน โรงเรียนและชุมชน

ร่วมระดมความคิดในการนำผลการวิเคราะห์ปัญหามาออกแบบหลักสูตรและแผนการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา และการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา ตลอดจนร่วมกันวัดผลและประเมินผล ระหว่างการวิจัยและหลังกระบวนการการวิจัย

ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาที่ทำการพัฒนาจากกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทุกขั้นตอนของการวิจัย ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล เกิดการมีส่วนร่วม ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจและเกิดการยอมรับในรูปแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาที่ทำการพัฒนาขึ้นร่วมกัน ชุมชนให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนและชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน เด็กนักเรียนมีผลลัพธ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นภายหลังจากเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อม มีความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม และมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนและชุมชน

จดสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title   Participatory Action Research for Environmental Study

A Case Study of Ban Nonggerd School, Thatoom Sub-district, Pa Sang District, Lamphun Province

Author Miss Thiwawan Chaikao

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisory Committee

Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuwan	Chairperson
Assoc.Prof.Dr.Anurak Panyanuwat	Member
Assoc.Prof.Pismai Wibulswasdi	Member

ABSTRACT

The objectives of this study, titled **Participatory Action Research for Environment Study: A Case Study of Ban Nonggerd School, T.Thatoom, Pasang District, Lampoon Province**, were to develop the tendency of environment study management model and to examine the efficiency of the management using the methodology of participatory action research.

The participatory action research methodology was employed in this study. The results of the study were obtained from the processes of interviewing, non - participative and participative observation, organizing local seminar, participative data collection, small group discussion and using evaluative questionnaire asking about environment knowledge to collect quantitative data. For data analysis, the researcher used qualitative data analysis together with quantitative data analysis.

From the results of the study, it could be concluded that the participatory action research methodology was the potential method provoking the participation from everyone involving in the study throughout the process of this study. The process of the study can be described as follows: everyone who involves in the study takes his part in considering problems and causes of

the problems of the school and the community. Based on the result from problems analysis, The participants brainstormed for designing a syllabus and environment study plan, environment study management, and they evaluated and assessed the results during and after implementing the study.

The environment study management model based on the participatory action research methodology was effective in light of allowing everyone concerning to the study participate in knowledge exchanging in every process. They considered the problems and causes of the problems and participated in making plan, implementing and evaluating study results together. They also found the method gave an opportunity to exchange their experiences. With the participation from all parties involved, the participants were satisfied and accepted the benefit environment study management model they developed together. The community realized the importance of preventing environment problems in their school and community. A positive attitude and mindful behaviors toward environment reservation were developed. The students showed significant improved academic remarks after learning with environment study method through participative operational research. Those involved in this study change their behaviors that give effects on the environment and they realize that it's important to reserve environment in the school and community.